

Opinia
do ustawy o zmianie ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich
(druk nr 1334)

I. Cel i przedmiot ustawy

Nowelizacja ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich ma na celu powierzenie Rzecznikowi funkcji organu wizytującego do spraw zapobiegania torturom i innemu okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu. Polska zobowiązała się do wyznaczenia takiego organu ratyfikując w 2005 r. Protokół Fakultatywny do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania (Protokół wszedł w życie w stosunku do Polski w 2006 r.). Wykonywanie funkcji organu wizytującego (określane przez ustawę jako „krajowy mechanizm prewencji”), będzie polegało na regularnym sprawdzaniu traktowania osób pozbawionych wolności (nie tylko w zakładach karnych, lecz także w innych placówkach przymusowego odosobnienia).

Podczas wykonywania powyższego zadania Rzecznik będzie mógł korzystać ze swoich dotychczasowych środków, a ponadto będzie miał prawo rejestrować dźwięk lub obraz w miejscach, w których przebywają osoby pozbawione wolności, odbywać spotkania z osobami pozbawionymi wolności, bez obecności innych osób, a także z innymi osobami, które mogą dostarczyć istotnych informacji.

Ustawa nakłada też na Rzecznika pewne obowiązki związane z zabezpieczaniem powyższych nagrań przed dostępem osób nieupoważnionych, ograniczenie czasowe ich przechowywania (do 10 lat) oraz obowiązek udostępniania ich osobie zarejestrowanej na nagraniu.

Ponadto ustawa wypełnia lukę w ustawie, która dotychczas formalnie uniemożliwiała Rzecznikowi przetwarzanie danych osobowych, a także dokonuje zmiany redakcyjnej: w miejsce określenia „budżet centralny” wprowadza określenie „budżet państwa”.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił opiniowaną ustawę na 98. posiedzeniu w dniu 19 sierpnia 2011 r. Inicjatorem ustawy był Senat (druk sejmowy nr 4044). Był on przedmiotem prac sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka.

Na etapie prac w Sejmie dodano przepis wyrażający prawo Rzecznika do odbywania spotkań z osobami pozbawionymi wolności i z innymi osobami (który to przepis zdaniem Senatu nie był konieczny, ponieważ Rzecznik już w świetle obecnego stanu prawnego, posiada takie uprawnienie) oraz przepis określający sposób postępowania z nagraniami. Wprowadzono też jedną zmianę redakcyjną polegającą na przeniesieniu treści proponowanego art. 7a do nowego ust. 2 w art. 8.

III. Uwagi szczegółowe

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Marek Jarentowski – ekspert do spraw legislacji